

«Η ελληνική γεωργία μπορεί να αποδώσει στον παραγωγό ακόμη και 10-15 φορές τα χρήματά του»

Νίκος Κουτσούγερας, πρόεδρος Συνδέσμου Παραγωγών και Εμπόρων Λιπασμάτων (ΣΠΕΛ)

«**Ο**ύτε ο σιτοβολώνας της Ευρώπης μπορούμε να γίνουμε ούτε ο αραβοσιτάνας του πλανήτη, γιατί δεν έχουμε τις εκτάσεις. Το μέλλον της ελληνικής γεωργίας είναι προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, τα οποία φτιάχνονται με τις εισροές στο μάξιμουμ», είναι το μήνυμα που εκπέμπει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Παραγωγών και Εμπόρων Λιπασμάτων (ΣΠΕΛ), πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος στην εταιρεία Φυτοθεραπευτική ΑΒΕΕ, Νίκος Κουτσούγερας, σε συνέντευξή του στο «Α».

Στο προφανές ερώτημα για το κόστος που συνεπάγεται αυτό, ο κ. Ν. Κουτσούγερας ξεκαθαρίζει: «Η ουσία είναι στην εξίσωση κόστους-οφέλους που προκύπτει. Δηλαδή αν αυτό που δαπανώ είναι ένα και αυτό που κερδίζω είναι δύο, τρία, τέσσερα ή πέντε, τότε προφανώς αξίζει τον κόπο».

«Υπάρχουν περιπτώσεις που μπορεί να φέρουν αποδόσεις πέρα από κάθε φαντασία. Για παράδειγμα, υπάρχουν τεχνικές διαχείρισης θρεπτικών σε καλλιέργειες, στις οποίες η σχέση επένδυσης και απόδοσης είναι 1 προς 10, 1 προς 15», επισημαίνει και διερωτάται με νόημα: «Ξέρετε πολλές δουλειές που σου αποδίδουν 10 φορές τα χρήματά σου;».

Ο κ. Ν. Κουτσούγερας αναφέρει ως χαρακτηριστικά παραδείγματα τις υδροπονικές καλλιέργειες («μπορεί να φθάνουν τους 55-60 τόνους τομάτας το στρέμμα. Διανοείσθε τι σημαίνει αυτό;» σπ-

Η μη λίπανση των καλλιεργειών μειώνει την ανταγωνιστικότητα και το εισόδημα του Έλληνα παραγωγού

μειώνει), αλλά και τη στρατηγική που εφαρμόζουν παραγωγοί επιτραπέζιων σταφυλιών, εκτός από παραδοσιακές ποικιλίες όπως η σουλτανίνα, να καλλιεργούν κι άλλες ποικιλίες με χαρακτηριστικό γνώρισμα την πρωιμότητα και την οψιμότητά τους.

«Η κορύφωση της συγκομιδής της σουλτανίνας είναι από 10-15 Αυγούστου έως 10-15 Σεπτεμβρίου. Όσοι είχαν μάθει μονάχα να προσφέρουν προϊόν σ' αυτή την περίοδο πήγαν καλά τα παλιά χρόνια. Οι εποχές, όμως, άλλαξαν. Βλέπω παραγωγούς στην Κορινθία οι οποίοι ψάχνουν λύσεις ώστε να έχουν προϊόν και νωρίτερα, και οψιμότερα. Άρα, αντί να εξαρτώνται αποκλειστικά από ένα προϊόν που έχει στενό "παράθυρο" διάθεσης, να έχουν παραγωγή από 15 Ιουλίου έως τα τέλη Οκτωβρίου. Για παράδειγμα, σε 100 στρέμματα καλλιεργούν τη σουλτανίνα στα 50, βάζουν πρώιμα στα 20 και όψιμα στα 30 στρέμματα, ενώ υποστηρίζουν τις καλλιέργειες και με τις κατάλληλες τεχνικές και εισροές», επισημαίνει, ενώ αναφέρει ότι ανάλογες κινήσεις με πρώιμες και όψιμες ποικιλίες κάνουν και παραγωγοί εσπεριδοειδών.

«Αυτοί οι παραγωγοί δεν θα έχουν ποτέ πρόβλημα. Αυτού του τύπου η προσέγγιση είναι η πραγματική αναδιάρθρωση της ελληνικής γεωργίας. Υπάρχει πλέον στην παγκόσμια αγορά ό,τι μπορείς να φανταστείς, το ζήτημα είναι να αντιληφθείς τα μηνύματα και να προσαρμοστείς», υπογραμμίζει και θέτει ως βασική προϋπόθεση τη γνώση και δη την επιχειρηματική γνώση του παραγωγού, σημειώνον-

ντας ότι «η ανάγκη κεφαλαίων δεν είναι τόσο σημαντική».

Ευκαιρία η στροφή στη μεσογειακή διατροφή

Ο κ. Νίκος Κουτσούγερας χαρακτηρίζει «σημαντική ευκαιρία για την ελληνική γεωργία τον προσανατολισμό που παρατηρείται διεθνώς προς τη μεσογειακή διατροφή. Προς αυτή την κατεύθυνση ο κλάδος των λιπασμάτων έχει ήδη κληθεί να παίξει τα επόμενα χρόνια ακόμη έναν σημαντικό ρόλο, δηλαδή τη συνέργεια στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, πλούσια σε θρεπτική αξία, εξασφαλίζοντας το ευ ζην του παγκόσμιου πληθυσμού. Έχουμε τη βούληση και τα μέσα να ανταποκριθούμε στις νέες αυτές προκλήσεις και να συμβάλουμε καθοριστικά στην παραγωγή προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας με ισχυρή ταυτότητα, που θα βοηθήσουν σημαντικά και στην επανεκκίνηση της οικονομίας μας», διαβεβαιώνει.

Οι νέοι καταλαβαίνουν πολύ περισσότερα

Ο κ. Ν. Κουτσούγερας εδράζει την αισιοδοξία του για το μέλλον της ελληνικής γεωργίας και στη νέα γενιά αγροτών, οι οποίοι, όπως υποστηρίζει, «καταλαβαίνουν πολύ περισσότερα απ’ ό,τι οι πατεράδες τους».

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρει μια οικογένεια παραγωγών πατάτας στην ορεινή Αρκαδία. Όπως εξηγεί, «ο πατέρας αρκούσαν σ’ ένα κλασικό λίπασμα 11-15-15, πότιζε, ψέκαζε άμα χρειαζόταν και διέθετε την παραγωγή του στον έμπορο. Αντίθετα, ο γιος του αναζητεί την ορθή διαχείριση των φυτών προς όφελος της ποιότητας και της ποσότητας».

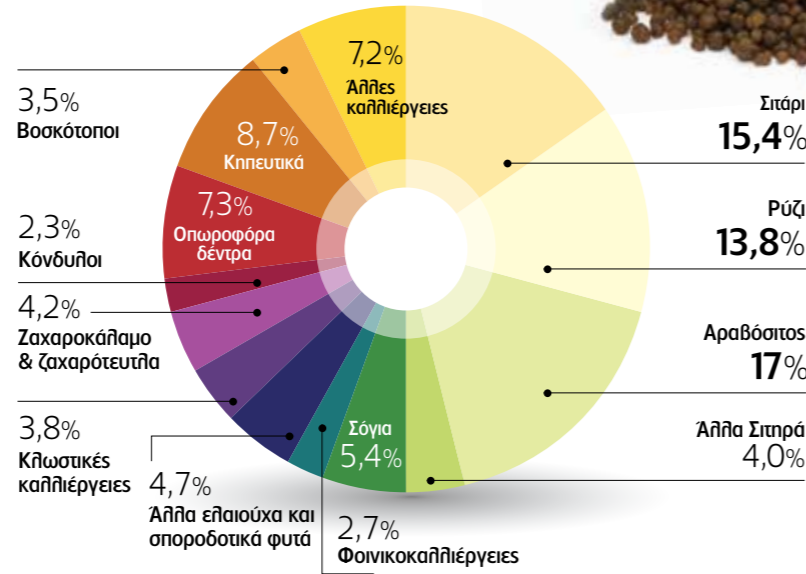
»Αναφέρω το παράδειγμα της πατάτας γιατί είναι εντελώς διαφορετική η στρατηγική καλλιέργειας για τη βρώσιμη πατάτα και εντελώς διαφορετική της πατάτας για σποροπαραγωγή. Αυτά για τους παλιούς ήταν ψιλά γράμματα, δεν είχαν ερωτήματα αυτού του τύπου στο μυαλό τους. Οι νέοι έχουν τις προσλαμβάνουσες, έχουν σπουδάσει Γεωπονική ή ΤΕΙ Γεωπονίας ή ακόμη και στο ίντερνετ, όπου διαβάζουν, έχουν ερεθίσματα. Άμα ξέρεις πού θες να πας, θα βρεις τον τρόπο να πας», τονίζει.

Η μη λίπανση μειώνει το εισόδημα του παραγωγού

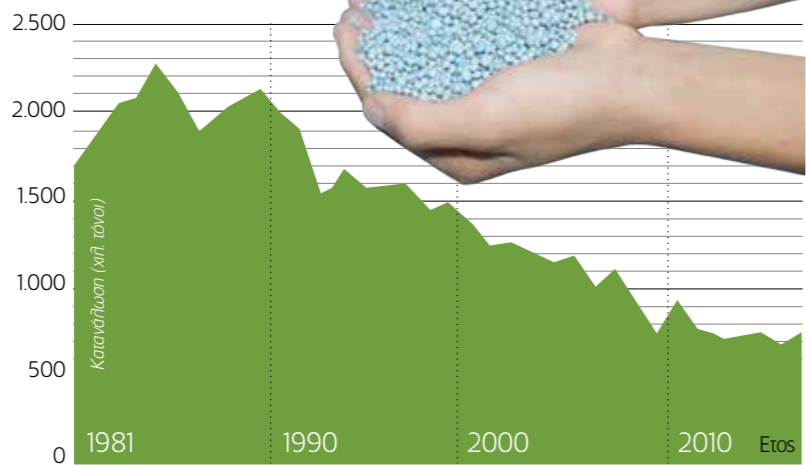
«Με αρκετές δυσκολίες έχει αρχίσει η νέα σεζόν», σημειώνει ο κ. Ν. Κουτσούγερας ερωτηθείς για το πώς εξελίσσεται η σπορά των χειμερινών αροτραίων καλλιεργειών. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά, «οι χαμηλές τιμές των σιτηρών που παρατηρήθηκαν την προηγούμενη χρονιά, καθώς και οι καιρικές συνθήκες (ακόμη δεν έχουν αρχίσει οι βροχοπτώσεις), έχουν επηρεάσει αρνητικά τους παραγωγούς μας, οι οποίοι είναι διστακτικοί στο να ακολουθήσουν τις ορθές γεωργικές πρακτικές».

Ο πρόεδρος του ΣΠΕΛ δηλώνει με έμφαση πως «η βασική λίπανση των χειμερινών σιτη-

Συνοδική κατανάλωση λιπασμάτων ανά καλλιέργεια σε παγκόσμιο επίπεδο

Κατανάλωση λιπασμάτων στην Ελλάδα 1981-2016

ρών είναι αποδεδειγμένα μεν απαραίτητη για την ορθή ανάπτυξη της καλλιέργειας, όμως έχει παρατηρηθεί ότι η πρώτη εισροή που κόβει ο παραγωγός σε τέτοιες συνθήκες είναι το λίπασμα. Ωστόσο η μη λίπανση των καλλιεργειών επιφέρει πλήθος αρνητικών επιπτώσεων, αφού, πέρα από τη διατάραξη του ισοζυγίου των θρεπτικών στα εδάφη και τη μείωση της γονιμότητάς τους, έχει ως συνέπεια τη μείωση της αντοχής των φυτών σε βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες, καθώς και τη μείωση της ποσότητας της παραγωγής και της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων. Συνεπώς η μη λίπανση μειώνει την ανταγωνιστικότητα και το εισό-

δημα του Έλληνα παραγωγού», προειδοποιεί. Ενδεικτικά για έναν σιτοπαραγωγό υπολογίζει ότι, αν χρησιμοποιήσει τη μισή ποσότητα λιπάσματος απ’ ό,τι χρειάζεται, τότε ναι μεν τον ίδιο χρόνο θα έχει κάποια επίπτωση στην παραγωγή του, την επόμενη χρονιά όμως η μείωση της στρεμματικής απόδοσης θα υπερβεί τα 100 κιλά (με υπολογιζόμενο μέσο όρο στρεμματικής απόδοσης τα 450-500 κιλά). Στην περίπτωση που δεν χρησιμοποιήσει καθόλου λίπασμα, τότε η μείωση της στρεμματικής απόδοσης από την επόμενη χρονιά θα ξεπεράσει τα 200 κιλά, ενώ οι επιπτώσεις θα είναι ακόμη μεγαλύτερες τα επόμενα χρόνια.

“*«Τις συνέπειες της υπολίπανσης θα τις δούμε σε βάθος χρόνου και δυστυχώς δεν είναι εύκολα αναστρέψιμες. Είναι αναγκαίο να υπάρξουν αντιστοίχα μέτρα και πολιτικές παρέμβασης, ώστε να μη μειωθεί η γονιμότητα των εδαφών και να μην επηρεαστεί η παραγωγή, γιατί αν η κατάσταση αυτή συνεχιστεί, θα έχει καταστρεπτικές συνέπειες για την ελληνική γεωργία»*

ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ, Η ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΠΛΗΘΩΡΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΣΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Βιολιπάσματα, βιοδιεγέρτες, ενισχυτές ευρωστίας

Κατά 65% έχει μειωθεί η κατανάλωση λιπασμάτων στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΠΕΛ.

«Η μείωση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική τα τελευταία επτά χρόνια, όπου έχουμε πτώση 25%, παρόλο που οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις παραμένουν σταθερές», δηλώνει ο κ. Ν. Κουτσούγερας, ο οποίος εντοπίζει το εξής παράδοξο: «Αν και η αγορά βαίνει μειούμενη, εμφανίζονται νέες εταιρείες στον χώρο – πολυεθνικές και ελληνικές». Κατά τον πρόεδρο του ΣΠΕΛ, το φαινόμενο αυτό αποδίδεται, εκτός από την καινοτομία και τα ειδικά προϊόντα που προωθούν κάποιες εταιρείες, στην εκτίμηση ότι ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα θα πάει καλά στο μέλλον. Πάντως, όπως διαβεβαιώνει, «παρά τις δυσκολίες και τη μείωση της κατανάλωσης λιπασμάτων που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια, οι εταιρείες-μέλη του ΣΠΕΛ συνεχίζουν να επενδύουν και να αυξάνουν την τεχνογνωσία τους στον κλάδο της θρέψης φυτών. Μόνο τα μέλη του ΣΠΕΛ

αυτή τη στιγμή είναι περισσότερα από 55, ενώ οι εταιρείες που εμπλέκονται στην παραγωγή και στην εμπορία λιπασμάτων συνεχώς αυξάνονται, γεγονός που υποδηλώνει ότι ο κλάδος των λιπασμάτων είναι έντονα ανταγωνιστικός. Και αυτό δρα προς όφελος του Έλληνα παραγωγού και του καταναλωτή».

Νέα προϊόντα

Ο πρόεδρος του ΣΠΕΛ επισημαίνει ότι «η νέα προσέγγιση που ακολουθείται από τον κλάδο των λιπασμάτων είναι με λιγότερα να παράγονται περισσότερα» και εξηγεί ότι «πέρα από τα κλασικά ανόργανα λιπάσματα, προσφέρονται πλέον στον Έλληνα παραγωγό και λιπάσματα βραδείας απελευθέρωσης, λιπάσματα με ενσωματωμένου παρεμποδιστές, νιτροποίησης και ουρεάσης, οργανικά και οργανοανόργανα λιπάσματα, καθώς και εδαφοβελτιωτικά κ.τ.λ.

»Επίσης, πολλές από τις εταιρείες λιπασμάτων ήδη έχουν μπει και σε μια νέα αγορά που συζη-

τείται πολύ το τελευταίο διάστημα και διακινούν μικροβιακά εμβόλια (microbial inoculants), ενισχυτές ευρωστίας (plant strengtheners), βιολιπάσματα (biofertilizers), προϊόντα με δραστικές ουσίες φυτικής κυρίως προέλευσης (botanicals), εδαφορρυθμιστικά (soil conditioners) και βιοδιεγέρτες (biostimulants), όπως μικροβιακά στελέχη και οι μεταβολίτες τους, εκχυλίσματα φυτών και φυκών, υδρολυμένες πρωτεΐνες, αμινοξέα, πολυσακχαρίτες, φουλβικά και χουμικά οξέα, προϊόντα βιοπολυμερών, ανόργανες ενώσεις κ.τ.λ. Η έρευνα και η ανάπτυξη αυτών των προϊόντων συνεχίζονται και στη χώρα μας με έντονους ρυθμούς. Βέβαια, σύμφωνα με τα στοιχεία, τα προϊόντα αυτά προσφέρουν ευελιξία και σημαντικές εναλλακτικές λύσεις, αλλά δεν προβλέπεται να υποκαταστήσουν τα “κλασικά” ανόργανα λιπάσματα. Από ό,τι φαίνεται, θα συν-εξελιχθούν με τα κλασικά λιπάσματα, έτσι ώστε μαζί να συμβάλουν σε μια σεισοροική γεωργία που θα καλύπτει τις σύγχρονες διατροφικές ανάγκες».

Κίνδυνος ακόμη και τριπλασιασμού της τιμής των λιπασμάτων με τον νέο Κανονισμό της Ε.Ε.

Τον κίνδυνο ακόμη και να διπλασιαστεί ή και να τριπλασιαστεί η τιμή των λιπασμάτων επισημαίνει ο κ. Ν. Κουτσούγερας, εάν υιοθετηθούν κάποια μέτρα τα οποία συζητούνται για τον νέο Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες των προϊόντων θρέψης - λίπανσης και βασίζεται στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρει την πρόταση που συζητείται για μείωση των επιπέδων καδμίου στα φωσφορικά λιπάσματα. «Κάποιοι Βορειοευρωπαίοι το υποστηρίζουν φανατικά με περίβλημα τους περιβαλλοντικούς λόγους, αλλά θεωρώ ότι πίσω απ' αυτή την ιστορία κρύβονται και εθνικά και επιχειρηματικά συμφέροντα, καθώς οι φωσφορίτες της Βόρειας Ευρώπης έχουν κατά κανόνα μικρότερη περιεκτι-

κότητα σε κάδμιο απ' αυτούς της Βόρειας Αφρικής. Φαντάζεσε τι θα σημαίνει για τον ευρωπαϊκό Νότο να είσαι υποχρεωμένος να προμηθευτείς φωσφορίτες μόνο από τη Βόρεια Ευρώπη; Διπλάσια η τιμή του λιπάσματος την άλλη ημέρα το πρωί», υποστηρίζει ο πρόεδρος του ΣΠΕΛ και διερωτάται:

«Το επιθυμούμε αυτό ως εθνική πολιτική για τον Έλληνα αγρότη, πολύ περισσότερο όταν για τα δικά μας τα εδάφη δεν τίθεται ζήτημα επιβάρυνσής τους από βαρέα μέταλλα, καθώς είμαστε από τις καθαρότερες χώρες στον κόσμο;»

Μετά το 2020

Γενικότερα, για το σχέδιο του νέου Κανονισμού αναφέρει ότι «διατυπώνονται σημαντικές ενστάσεις από τα κράτη-μέλη, αφού έχει σημαντικές προβληματικές διατάξεις. Συγκεκριμένα, το νέο σύστημα αξιολόγησης που προτείνεται

είναι ιδιαίτερα γραφειοκρατικό και πολύπλοκο, ενώ δύσκολα μπορεί να υιοθετηθεί από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πιστεύουμε ωστόσο ότι μέσα από τη συζήτηση θα βρεθούν οι βέλτιστες λύσεις ώστε να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη διακίνηση ποιοτικών προϊόντων θρέψης, με βάση τις ανάγκες των καλλιεργειών και των παραγωγών».

Όσον αφορά τον ΣΠΕΛ, ο κ. Ν. Κουτσούγερας επισημαίνει ότι έχει μετασχει στον διάλογο καταθέτοντας προτάσεις και κάνοντας παρεμβάσεις στα αρμόδια όργανα με βασική θέση ότι «οι κύριες προτεραιότητες της νέας νομοθεσίας της Ε.Ε. πρέπει να είναι η ποιότητα των προϊόντων λίπανσης και η σωστή παροχή πληροφοριών στους αγρότες για τη θρέψη των φυτών».

Για τον νέο Κανονισμό εκτιμά, πάντως, ότι θα αρχίσει να εφαρμόζεται μετά το 2020.